

Kohtuasi C-588/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

10. november 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht Hannover (Hannoveri esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

19. oktoober 2020

Hageja:

Landkreis Northeim

Kostja:

Daimler AG

[...]

Landgericht

Hannover

Kohtumäärus

[...]

Kohtuasjas

Landkreis Northeim [...]

– hageja –

[...]

versus

Daimler AG, [...] Stuttgart

– kostja –

[...] [lk 2]

tegi Landgericht Hannoveri (Hannoveri esimese astme kohus) 13. tsiviilkolleegium [...] 19. oktoobril 2020 järgmise kohtumääruse:

- 1. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti b ja teise lõigu alusel järgmine eelotsuse küsimus [...]:**

Kas Euroopa Komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsust, milles käsitletakse ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohast menetlust (juhtum AT.39824 – veokid) – C(2016) 4673 final – tuleb tõlgendada nii, et viidatud otsuses sisalduvad järeldused hõlmavad ka eriveokeid, eelkõige jäätmeveokeid?

- 2. Menetlus peatatakse kuni Euroopa Kohtult punktis 1 sõnastatud eelotsuse küsimusele vastuse saamiseni.**

[...]

Põhjendused

[1] **1.** [...]

[2] **a.** Käesoleva menetluse aluseks on järgmised asjaolud [...]:

[3] Hageja on avalik-õiguslik juriidiline isik, kes soetas pärast asjaomaste riigihangete korraldamist kostjalt, kogu maailmas tegutsevalt sõidukikontsernilt, kes muu hulgas arendab, toodab ja turustab veokeid, 19. juuni 2006. aasta hankelepingu alusel komplektse jäätmeveoki hinnaga 146 740 eurot ja 10. detsembri 2007. aasta hankelepingu alusel komplektse jäätmeveoki hinnaga 146 586,58 eurot. [lk 3]

[4] Euroopa Liidu Komisjon tuvastas muu hulgas kostjale adresseeritud [...] 19. juuli 2016. aasta otsusega, et mitme ettevõtja, sealhulgas kostja tegevus on vastuolus kartellikokkulepete keeldu reguleerivate õigusnormidega [...]. Viidatud otsuses on märgitud:

[5] „2.3 Rikkumise kokkuvõte

Rikkumisega seotud tooted on veokid kaaluga 6–16 tonni („keskmise suurusega veokid“) ja veokid kaaluga üle 16 tonni („raskeveokid“) nii furgoon- kui ka sadulveokitena (edaspidi keskmise suurusega veokid ja raskeveokid üheskoos „veokid“) (⁵ Välja arvatud militaarveokid). Juhtum ei puuduta veokite müügijärgset teenindust, muid teenuseid ega garantiisid, kasutatud veokite müüki ega muid kaupu ega teenuseid.“

[6] Otsuse ingliskeelses tekstis
[\[https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39824/39824_8750_4.pdf\]](https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39824/39824_8750_4.pdf) [...] on märgitud:

[7] „1. THE INDUSTRY SUBJECT TO THE PROCEEDINGS,

1.1. The product:“

„The products concerned by the infringement are trucks weighing between 6 and 16 tonnes („medium trucks“) and trucks weighing more than 16 tonnes („heavy trucks“) both as rigid trucks as well [lk 4] as tractor trucks (hereinafter, medium and heavy trucks are referred to collectively as „Trucks“) (5 Excluding trucks for military use). The case does not concern aftersales, other services and warranties for trucks, the sale of used trucks or any other goods or services sold by the addressees of this Decision.“

[8] Hageja väidab, et mõlema jäätmeveoki hankimisel tekkis tal komisjoni tuvastatud veokikartellist tingitud ülemäära suurte hindade tõttu majanduslik kahju, mille hüvitamist nõuab ta kustjalt käesolevas asjas esitatud hagiga.

[9] Hageja leiab, et tema hangitud jäätmeveokid on hõlmatud komisjoni otsuses määratletud veoki mõistega ja tugineb otsuse sõnastusele, mille kohaselt ei ole eriveokid sõnaselgelt välja arvatud.

[10] Kostja leiab seevastu, et komisjoni otsus ei laiene vaidlusalustele jäätmeveokitele kui eriveokitele. Seejuures tugineb kostja sellele, et enne 19. juuli 2016. aasta otsuse tegemist saatis komisjon kustjale [...] 30. juunil 2015 teabenõude [...], milles ta täpsustas uurimise ulatust ja teatas, et veoki mõistega ei ole hõlmatud kasutatud veokid, eriveokid (näiteks militaarveokid ja päästeveokid), edasi müüdnud lisakonstruktsioonid (niinimetatud „add-ons“), müügijärgne teenindus, muud teenused ega garantiid.

[11] b. [...]

[12] aa. Õigusvaidluse lahendamisel asjakohased Saksa õiguse sätted on käesoleval juhul kohaldatavas redaktsioonis sõnastatud järgmiselt: [lk 5]

[13] „GWB § 33 – Rikkumisest hoidumise nõue, kahju hüvitamise kohustus
 [...]

(4) Kui käesoleva seaduse või Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 81 või 82 rikkumise alusel esitatakse kahju hüvitamise nõue, siis on keelatud kokkulepetega tegeleva asutuse, Euroopa Komisjoni, konkurentsiameti või samas pädevuses tegutseva teise EL liikmesriigi kohtu jõustunud otsus kohtule rikkumise tuvastamise kohta siduv. Samamoodi on siduvad esimeses lauses nimetatud otsuste

vaidlustamise tulemusel tehtud jõustunud kohtuotsustes sisalduvad järeldused. [...]"

[14] (Konkurentsipiirangute vastase seaduse (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen, eespool ja edaspidi „GWB“) § 33 lõige 4, 15. juuli 2005 redaktsioonis, mis kehtis alates 13. juulist 2005 kuni 29. juunini 2013 [...])

[15] [...] Kartellikokkulepete keeldu reguleerivate õigusnormide rikkumise suhtes, mille pani kostja hageja väitel toime seoses 19. juuni 2006. aasta ja 16. oktoobri 2007. aasta hankelepingute alusel soetatud vaidlusaluste veokitega, tuleb [...] kohaldada sel ajal kehtinud GWB § 33 lõiget 4. **[lk 6]**

[16] [...] Liikmesriigi õiguse kõnealune säte kordab liidu õigusena niigi kehtivat määruse nr 1/2003 artikli 16 lõike 1 esimest lauset, seda vähemasti osas, milles kõnealune liidu õiguse säte on kohaldatav [...].

[17] **bb.** [liikmesriigi kohtupraktika] [...]

[18] [...].

[19] [...].

[20] [...] **[lk 7]** [...].

[21] c. Järgnevalt esitatud kaalutlustel on eelotsusetaotluse esitanud kohtul kahtlused, milline tõlgendus tuleb komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsusele anda eelotsuse küsimuses märgitud tähenduses (**aa**), ning selles osas esineb kohtuasja lahendamise seisukohast oluline seos komisjoni otsuse ja põhikohtuasjas kohaldatava liikmesriigi õiguse vahel (**bb**) [...].

[22] **aa.** Kahtlused komisjoni otsuse tõlgendamise suhtes on tingitud esmalt sellest, et komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsuse sõnastuses

[23] „Rikkumisega seotud tooted on veokid kaaluga 6–16 tonni („keskmise suurusega veokid“) ja veokid kaaluga üle 16 tonni („raskeveokid“) nii furgoon- kui ka sadulveokitena (edaspidi keskmise suurusega veokid ja raskeveokid üheskoos „veokid“) (¹ Välja arvatud militaarveokid). Juhtum ei puuduta veokite müügi järgset teenindust, muid teenuseid ega garantiisid, kasutatud veokite müüki ega muid kaupu ega teenuseid.“

[24] [...]

[25] on nimetatud vaid veokeid üldiselt ja sõnaselgelt on välja arvatud üksnes militaarveokid, mille tagajärjel **[lk 8]** on teiste eriveokite osas võimalikud erinevad arusaamad. Ühest küljest võib osundatud sõnastusest aru saada nii, et hõlmata sooviti põhimõtteliselt ainult „tavalisi“ veokeid (mitte militaarveokeid) ja kuna eriveokeid eraldi ei nimetata, siis kuuluvad need mõiste „muud kaubad“ alla ja mõiste „veok“ neile ei laiene. Teisest küljest võib samast sõnastusest aru saada

ka nii, et mõistega „veok“ sooviti hõlmata igat liiki veokeid, seega ka igat liiki eriveokeid (peale militaarveokite).

[26] Lisaks tulenevad kahtlused komisjoni otsuse tõlgendamise suhtes kostja märgitud asjaolust, et komisjon saatis enne 19. juuli 2016. aasta otsuse tegemist kostjale 30. juunil 2015 teabenõude, milles ta täpsustas uurimise ulatust ja märkis, et mõiste „veokid“ ei hõlma eriveokeid (näiteks militaarveokid ja päästeveokid).

[27] Kui komisjoni otsust saab tõlgendada samade meetoditega nagu seadust, siis võiks tõlgenduseni jõuda otsuse tekkelugu arvestades; sellisel juhul tuleks selle otsuse mõju ulatuse kindlaksmääramiseks võtta otsuse sõnastuse tõlgendamisel vajaduse korral arvesse komisjoni avaldusi enne otsuse tegemist.

[28] Selles osas ei ole selge, kas komisjon võis juba enne otsuse tegemist 30. juuni 2015. aasta teabenõudes selgitada, et mõiste „veok“ ei hõlma üldiselt eriveokeid, ja kas teabenõudes sulgudes lisatud tekstiosa „näiteks militaarveokid ja päästeveokid“ sisaldab ainult näitlikku, aga mitte ammendavat loetelu. [lk 9]

[29] Kuivõrd komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsuse sõnastuse põhjal on endiselt ebaselge, kas pärast 30. juuni 2015. aasta teabenõuet võidi otsuse tegemiseks lõpliku tahte kujundamisel kaaluda kõigepealt, enne otsuse tegemist eriveokite väljaarvamist, kuid hiljem sellest loobuti ning lõpliku otsuse tegemisel sooviti hõlmata ka eriveokid (välja arvatud militaarveokid) ja nähti nii ka ette.

[30] Kui võtta lisaks arvesse, et komisjoni otsus tehti kokkuleppemenetluses, siis ei saa välistada võimalust, et komisjoni valis lõpuks „leebema“ sõnastuse, et kokkuleppemenetluses oleks üldse võimalik otsust teha. Ka seda arvestades on ebaselge, milliseid tagajärgi tooks selline võimalik „leebem“ sõnastus kaasa 19. juuli 2016. aasta otsuse õigusliku mõju ulatusele seoses eriveokitega.

[31] **bb.** Seos komisjoni otsuse ja põhikohtuasjas kohaldatava riigisisese õiguse vahel tuleneb sellest, et Saksa õiguse kohaselt, nimelt eespool osundatud GWB § 33 lõike 4 varasema redaktsiooni kohaselt on komisjoni järeldused kartellikokkulepete keeldu reguleerivate õigusnormide rikkumise kohta Saksa kohtutele siduvad.

[32] Täpne – tõlgendamise teel täpsustatav – arusaam komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsuse sõnastusest omab seega tähtsust Saksa õiguses sätestatud siduva mõju ulatuse suhtes. Selles osas peab eelotsusetaotluse esitanud kohus saama kartelliga tekitatud kahju käsitlevas põhikohtuasjas selgelt määratleda, millises ulatuses on komisjoni 19. juuli 2020. aasta otsus siduv. Praegu ei ole see võimalik.

[33] Käesoleval juhul oleneb hagi rahuldamine või rahuldamata jätmine seega vastusest küsimusele komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsuse [lk 10] tõlgendamise kohta. Kui tõlgendamise tulemusel selgub, et komisjoni otsuse mõju ei hõlma selliseid eriveokeid nagu käesoleval juhul vaidlusalused jäätmeveokid, siis ei saaks hageja tugineda komisjoni otsuse vahetult siduvale toimele, ning kõne alla

võib tulla ainult kartelli kaudne mõju, millest tulenevad poolte tõendamiskoormisele muud, peamiselt menetluslikud nõuded.

[34] Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et menetlusökoonomia seisukohast on asjakohane saada esitatud eelotsuse küsimusele vastus juba nüüd, sest kartelliga tekitatud võimaliku kahju majandusliku hindamisega, mis võib osutada vajalikuks järgnevas hagimenetluses, kaasneb märkimisväärne menetluslik ja –majandusliku eksperdihinnangu tellimise vajadusest tulenev – rahaline kulu.

[35] Küsimuse vastamine on tähtis ka käesoleva menetluse raamidest väljuvas ulatuses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus [...] juhib siinkohal tähelepanu sellele, et ta peab lahendama veel teisigi pooleliolevaid kohtuasju, millel on sarnased asjaolud, ning mõne neist puhul on tegu tunduvalt suurema arvu ostutehingutega (mõnel juhul mitu sada veokit); ka nende puhul on mh vaidluse all küsimus, kas jäätmeveokid või muud liiki eriveokid [...] on hõlmatud komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsuse siduva toimega [...].

[36] [...] **lk 11** [...]

[37] **2.** [liikmesriigi menetlusõigus] [...]

[38] **3.** [...]